

TIBBIYOT PEDAGOGIKASI VA UNI TASHKIL ETISHDA ILG'OR JAHON TAJRIBALARI

*Zakirova Feruza Gulyamovna,
O'zbekiston Respublikasi IIV Malaka oshirish instituti mustaqil
tadqiqotchisi*

MEDICAL PEDAGOGY AND ADVANCED WORLD EXPERIENCES IN ITS ORGANIZATION

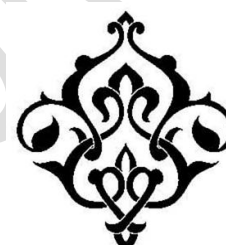
*Zakirova Feruza Gulyamovna,
Independent researcher at the Institute of Internal Affairs of the Republic
of Uzbekistan*

МЕДИЦИНСКАЯ ПЕДАГОГИКА И ПЕРЕДОВОЙ МИРОВОЙ ОПЫТ В ЕЁ ОРГАНИЗАЦИИ

*Закирова Феруза Гулямовна,
независимый соискатель, Институт повышения квалификации
МВД Республики Узбекистан*

e-mail:
f.zakirova@mail.
ru

Annotatsiya: Ushbu maqolada tibbiyot pedagogikasi va uni tashkil etishda ilg'or jahon tajribalari masalasi yoritilgan. Tibbiyot pedagogikasi — tibbiyot xodimlarini kasbiy tayyorlash va ularning malakasini oshirishga qaratilgan fan bo'lib, bu jarayonni samarali tashkil etishda ilg'or jahon tajribalari muhim rol o'ynaydi. Jahon miqyosida tibbiyot pedagogikasi ilg'or usullar va yondashuvlar asosida tashkil etiladi.

Kalit so'zlar: tibbiy pedagogika, psixologiya, simulyatsion ta'lim, fiziologiya, interaktiv o'quv platformalari, muammoli o'qitish.

Abstract: This article discusses the issue of medical pedagogy and advanced world experiences in its organization. Medical pedagogy is a science aimed at the professional training of medical personnel and improving their skills, and advanced world experiences play an important role in the effective organization of this process. Medical pedagogy is organized on the basis of advanced methods and approaches worldwide.

Key words: medical pedagogy, psychology, simulation education, physiology, interactive learning platforms, problem-based learning.

Аннотация: В данной статье рассматривается вопрос медицинской педагогики и передового мирового опыта в ее организации. Медицинская педагогика — это наука, направленная на профессиональную подготовку медицинского персонала и повышение его квалификации, а передовой мировой опыт играет важную роль в эффективной организации этого процесса. Медицинская педагогика организуется на основе передовых методов и подходов во всем мире.

Ключевые слова: медицинская педагогика, психология, симуляционное обучение, физиология, интерактивные учебные платформы, проблемно-ориентированное обучение.

KIRISH / ВВЕДЕНИЕ / ABSTRACT

Tibbiyot pedagogikasi — bu tibbiyot va pedagogikaning kesishmasida joylashgan, inson salomatligini targ'ib qilish va saqlash orqali ta'lim jarayonini yaxshilashga qaratilgan fan tarmog'idir. Tibbiyot pedagogikasi ta'lim va sog'liqni saqlash

sohalarini birlashtirgan holda, tibbiy bilimlarni pedagogik usullar orqali o'rgatish va sog'lom turmush tarzini shakllantirishga xizmat qilishga mo'ljallangan ta'lim yo'nalishi sifatida e'tirof etiladi.

Tibbiyot pedagogikasining ilmiy asoslari tibbiy pedagogika biologiya, tibbiyot, psixologiya

va pedagogika fanlari bilimlari asosida shakllangan bo'lib, unda sog'liqni saqlashga oid ma'lumotlarni ta'lim jarayonida samarali o'qitish uchun interaktiv, individual yondashuv va innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash bilan takomillashtirilib boriladi. Natijada, tibbiy pedagogika ta'lim jarayonini sog'lomlashtirish, pedagogik va tibbiy yondashuvlarni birlashtirish orqali inson salomatligini rivojlantirish va mustahkamlashga qaratilgan mustahkam ilmiy asosga ega fan tarmog'i sifatida faoliyat yuritib kelmoqda [1].

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METOD (MATERIALS AND METHODS /ЛИТЕРАТУРА И МЕТОД)

Tibbiy pedagogika atamasi pedagogika tushunchasidan kelib chiqqan bo'lib, tibbiy ta'lim nuqtai nazaridan insonni tarbiyalash va o'qitishni anglatadi. Bu fan insonning sog'ligi, shaxsiy xususiyatlari va tibbiy bilimlar asosida ta'lim jarayonini tashkil etadi.

Tibbiyot pedagogikasining asosiy vazifalari bir necha bo'limlarga bo'linib, ular quyidagilardan iborat:

insonning jismoniy va ruhiy salomatligini saqlash va mustahkamlash uchun ta'lim tizimida sog'lomlashtirish faoliyatini tashkil etish;

tibbiy-gigiyenik, profilaktik va davolash-tarbiya ishlarini o'quv jarayoniga integratsiyalashtirish;

tibbiyot xodimlarning kasbiy tayyorgarligini oshirish va ularni sog'lomlashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan metodlarni ishlab chiqish;

kasalliklarning oldini olish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va ta'lim jarayoniga salomatlik madaniyatini singdirishdan iborat [2].

Tibbiyot pedagogikasi — tibbiyot xodimlarini kasbiy tayyorlash va ularning malakasini oshirishga qaratilgan fan bo'lib, bu jarayonni samarali tashkil etishda ilg'or jahon tajribalari muhim rol o'ynaydi. Jumladan, tibbiyot pedagogikasining asosiy yo'nalishlari kasbiy bilim va ko'nikmalarni amaliyotga yo'naltirilgan holda o'qitish, tibbiy ta'limda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interaktiv metodlarni qo'llash, psixologik yondashuvlar orqali ta'lim oluvchilarni motivatsiyasini oshirish hamda hayotiy vaziyatlarga moslashgan simulyatsiya va laboratoriya mashg'ulotlarini olib borish bilan xarakterlanadi.

Tibbiyot pedagogikasi profilaktik bilimlar berishda kasalliklarning oldini olish, tibbiy-

gigiyenik qoidalarini o'rgatish orqali salomatlikni saqlashga qaratilgan faol ta'lim tizimini yaratadi. Psixologik va axloqiy tarbiyada esa inson salomatligini saqlashda ruhiy holatning katta ahamiyatini inobatga olib, o'quvchilar va bemorlarning psixologik barqarorligini yanada mustahkamlaydi. Kasbiy mahorat va mas'uliyatni oshirishda tibbiyot xodimlarini sog'lomlashtirish bilan birga ta'lim jarayonini yuqori sifatli bilim va ko'nikmalar bilan ta'minlaydi, bu esa bemorlarga ko'rsatiladigan xizmat sifatiga ijobiy ta'sir qiladi. Tibbiyot pedagogikasi interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash ta'lim jarayonida innovatsion usullar, o'quv texnologiyalari orqali samaradorlikning oshirilib borishi, bu esa salomatlik targ'iboti va inson salomatligini saqlashdagi bilimlarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Natijada, tibbiy pedagogika ta'lim jarayonini sog'liqni saqlash va rag'batlantirishga yo'naltirib, insonlarning umumiy hayot sifatini oshirishga xizmat qiladi.

NATIJALAR (RESULTS/РЕЗУЛЬТАТЫ)

Jahon miqyosida tibbiyot pedagogikasi ilg'or usullar va yondashuvlar asosida tashkil etiladi, bu esa talabalarning yuqori malakali mutaxassislar sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. Bunda amaliyotga yo'naltirilgan ta'limdan foydalanilib, ko'plab mamlakatlarda tibbiyotni o'qitishda nazariy bilimlar bilan birga amaliy ko'nikmalarga ham alohida e'tibor qaratiladi. Klinik va laboratoriya sharoitlari, simulyatsion markazlar orqali talabalar real kasbiy vaziyatlarni o'rganib borishadi. Talabalar haqiqiy kasallik holatlari asosida guruhlarda faoliyat yuritib muammolarni aniqlab, mustaqil izlanish va tahlil qilishga yo'naltiriladi. Jahonda tibbiyot pedagogikasi ko'p tomonlama, amaliyotga qaratilgan innovatsiya va uzluksiz ta'lim tamoyillariga asoslanadi. Bunday usullar bilan yuqori malakali tibbiyot mutaxassislarini tayyorlash ta'minlanadi [6].

Tibbiyot pedagogikasini o'qitishda ilg'or jahon tajribalarining asosiy jihatlariga AQSH va Buyuk Britaniyadagi simulyatsion ta'limni misol keltirish mumkin. Bunda ta'lim oluvchilarga yuqori darajadagi simulyatorlar yordamida amaliy ko'nikmalarni xavfsiz muhitda takomillashtirish hamda tibbiyotga oid holatlar va jarayonlarni realistik tarzda mashq qilish imkonini beradigan mashg'ulotlar o'tkazish orqali takomillashtirilib

boriladi [3].

Finlyandiya, Kanada esa tibbiyot pedagogikasini o'qitishda interaktiv o'quv platformalaridan foydalanish asosiy o'rinni egallaydi. Aralash (onlayn va offlayn) ta'lim dasturlari orqali ta'lim oluvchilarning mustaqil faoliyati rivojlantirilib, o'ziga xos test sinovlari va baholash tizimi shakllantiriladi va tinglovchilar bilimi baholab boriladi.

Tibbiyot pedagogikasini o'qitishda Niderlandiya, Avstraliyada muammoli o'qitish tizimidan foydalaniladi. Bunda kasbiy vaziyatlar tahlil qilinib, bilim va ko'nikmalarni mustaqil rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi. Germaniya, Yaponiyada esa tibbiyot pedagogikasini o'qitishda multidisiplinar yondashuvdan foydalaniladi. Bunda tibbiyot pedagogika, psixologiya va axborot texnologiyalari kabi fan tarmoqlarini integratsiyalash orqali amalga oshirilib ta'lim jarayoni boyitib boriladi [4].

MUHOAKAMA/OBCYJDEHIE/DISCUSSION

Tibbiyot pedagogikasi inson salomatligini targ'ib qilish va saqlash orqali ta'lim jarayonini yaxshilaydi. Tibbiyot pedagogikasi sog'liqni saqlash va ta'limni integratsiyalash orqali inson salomatligini mustahkamlashga qaratilgan fan bo'lib, ta'lim jarayoniga sog'lom turmush tarzini singdirish, ta'limda sog'lom ovqatlanish, jismoniy faoliyat, zararli odatlardan saqlanish kabi sog'lom hayot tamoyillarini targ'ib qilish, o'quvchilar va bemorlarning umumiy salomatligini yaxshilashga yordam beradigan qarorlar qabul qilishni targ'ib qiladi.

Tibbiyot pedagogikasi – bu tibbiy bilimlarning o'ziga xosligini inobatga olgan holda, ta'lim oluvchilarga inson sog'ligi bilan bog'liq fiziologik va psixologik xususiyatlaridan kelib chiqib qarorlar qabul qilishni o'rgatadi. Tibbiyot pedagogikasining asosiy jihatlari inson salomatligi, fiziologik holati, emotsional holati, ta'lim oluvchilarning esa inson salomatligini ta'minlashda to'g'ri qarorlar qabul qilishga o'rgatishdan iborat. Tibbiy pedagogikasi ta'lim jarayonida nafaqat tibbiy bilimlarni berish, balki bu bilimlarni inson salomatligiga ta'sir etuvchi omillarni hisobga olgan holda o'rgatishga qaratilgan ilmiy yo'nalishdir.

XULOSA (CONCLUSION/ЗАКЛЮЧЕНИЕ)

Tibbiyot pedagogikasini o'qitishda ilg'or jahon tajribalarining tashkiliy jihatlari ta'lim dasturlarini doimiy yangilash va xalqaro

standartlarga moslashtirish, akademik tajriba almashish va amaliyotchi mutaxassislar hamkorligini kuchaytirish, o'quv jarayonida uzluksiz malaka oshirish tizimini yo'lga qo'yish, o'quvchilarni sog'lomlashtirish va psixologik qo'llab-quvvatlash xizmatlarini tashkil etishdan iborat [5].

Umuman olganda tibbiyot pedagogikasini rivojlantirishda jahonning ilg'or tajribalari amaliyotga tatbiq etilishi ta'lim sifatini oshirish hamda tibbiyot xodimlarining malakasini yuqori darajaga olib chiqishga xizmat qiladi. Innovatsion texnologiyalar, interaktiv metodlar va multiditsiplinar yondashuv tibbiyot ta'limining samaradorligini oshirishda asosiy omillardir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Буранова Д.Д. Новое звено в медицинском образовании: становление, инновации и перспективы. Журнал “Закононый таълим / Современное образование” №8, 2015. Т.: 8-15 стр.
2. Романцов М.Г., Мельникова И.Ю. Инновации в медицинском образовании посредством внедрения педагогических технологий // Успехи современного естествознания. – 2015. – № 2. М.: – С. 189-194.
3. Павлов А.В., Иванова И.В., Жбанников П.С. Опыт использования симуляционных образовательных технологий при изучении вопросов бережливого производства в медицине: «Фабрика процессов POLEANKЛИНИКА» // Дополнительное профессиональное образование в стране и мире. 2018. №1 (37). С. 10–13.
4. Модульный принцип – основа современного образования врачей: Методические рекомендации / Под ред. акад. РАМН И.Н.Денисова. Москва: 2005. С. 29.
5. Ветшева И.Н., Трофименко И.А., Морозов С.П., Низовцова Л.А., Ким С.Ю., Фисенко Е.П. Повышение качества медицинской помощи за счёт усовершенствования системы непрерывного медицинского образования // Журнал “Медицинское образование и профессиональное развитие”. №2-3. 2017. М.: С. 60–65.
6. Жбанников П.С., Горохов В.И. Современные подходы к непрерывному профессиональному образованию специалистов в медицинском ВУЗе. Журнал “Высшее образование в России”. № 8-9, 2019. М.: 149-156.